

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Murenulæ Sacræ Vestis Sponsæ Regis Æterni
Vermiculatæ Opus, De Privilegiis Ordinum Regularium**

Alviset, Virginius

Campidonæ, 1673

Dubium 33. An Prælati incidat in pœnam si quis suadente, aut aliàs si
excedit in correctione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62361](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62361)

D U B. XXXIII.

An Prælati incidat in pœnam cap. si quis suadente 17. q. 4. Aut in aliquas alias, si excedit in correctione?

Ad eundem §. 3.

S U M M A R I U M.

- 1 Prælatum excedentem in correctione non incidere in ullam pœnam, tenent aliqui.
- 2 Author est contraria opinionis.
- 3 Quale jus correctionis habeant Prælati regulari & 4.
- 5 Id solum dicimur posse quod iuste.
- 6 Ad pœnam can. si quis suadente, sufficit percutere suadente diabolo.
- 7 Iura faciunt ei obnoxium Prælatum, qui in sua correctione excedit.
- 8 Et alius pœnis & seq.
- 9 Authores allegantur, qui sunt huius opinionis & seq.

Dvobis modis potest intelligi hic excessus; nempe scilicet, aut ratione qualitatis pœnæ, quæ infligitur, aut eisdem quantitatis, seu productionis vel intentionis; Quomodocunque autem contingat, non desunt Prælati, qui putent, se nullam censuram, nullamve aliam pœnam posse inde incurrere. Ratio eorū est, quia Prælati erga sibi subditos fungitur officio Patris & Magistri. c. duo ista. 23. q. 4. & c. cum in Magistrum. de elect. Imò & Judicis. cap. Abbatem. & seq. 18. quest. 2. & cap. decernimus, de iudic. Jura autem permittunt talibus, percutere filios vel discipulos & subditos. l. unic. C. de emend. prop. l. 3. & 4. eod. de patr. pot. l. sed etsi quacunque & seq. ff. ad l. aquil. Gloss. cap. cum beatus. d. 45. cap. nullus Clericorum 17. quest. 4. & cap. circumcelliones 23. q. 5. Qui autem facit aliquid jure

permittente, ut est immunis à culpa & liber à pœna. l. Gracch. C. de elec. Sic mihi aliquando loquebatur nemo, cujus ego discursum viderem quidem agnosco, sed ineptissimum potestatem ad solvendum dubium prælatum, aut ad excusandos cujusque excessus. Enimverò Jura concedunt correctionem Parentibus & Magistris, & Prælati Regularium sicut loco Parentum & Magistrorum. unde inde? Ergo habent jus correctionis ipsos? Ita est. At an item jus excedendi in suis correctionibus? An excessus set excedens, vel ipse excessus potestatem prælati correctio? Si est correctio erga subditos, at si excedit quomodo iusta? Si est, omnis excessus citra justitiam est, ideo injustus? quod si injustus, quomodo justus? Aut unde jus ad illum?

Deinde ipsa jura allegata in præfatis concedunt quidem correctionem Prælati Matris & Parentibus, sed non tam tantum, hoc est rationabilem, sed proportionatam delicto, ergo hoc quod moderatam expriment, sed non excedere, censentur negare immo non seu excedentem, imò nec possunt excedere, quia alias leges non essent, ed quod ratio & justitia sunt formam nima legum, quibus tamen transgrent.

Hinc quia id tantum dicimur quod jus permittit, ideo sicut leges permittunt correctionem excedentem ita nec Prælati possunt habere jurisdictionem, unde si quod sicut reus non respectu huius excessus quoad prælatum ita nec ejus Prælarus suos, quoad illationem, sed uterq; sibi ad invicem transneus absq; ulla subjectione vel dictione. Atque ideo qua ratione jure aliquis percutiens Clericum non

Religiosum incidit in pœnam canonis, si non sit ejus neq; Pater, neque Prælatus vel Magister, sic est Prælatus qui percutit cum excessu, quia tunc caret omni jure potestatis, nec censetur percutere ut Prælatus, sed ut injustus aggressor adeo ut percutitur incurrat pœna canonis, quando percutio facta est sine jure ita & quando cum excessu, quia ex quo Prælatus incipit excedere, cessavit jure agere, & non legitima potestate.

Rursus. Ad incurrendam pœnam canonis non supponitur aliud, nisi ut percutio seu animadversio sit facta suadente diabolo, ut loquitur text. at omne injuriosum & injuriosum sit suadente diabolo excessu, qui contingit in correctione, ut in injuriosum & injuriosum, ergo suadente diabolo factus, & consequenter pœna involvitur.

Item ita decisum videtur in cap. cum de hereticis. ubi adhortatis in communione, ne sint faciles ad percutiendos Clericos sic concludit textus: Si quis percutit, quam dicitur esse, prædictos honorabiles licentia perceptæ potestatis elatus, magis tantum crediderit esse verberandos, magis modum verberum, que intulerit, excommunicationis, & exilij pœnam sustinebit. Id est declarabitur incidisse in excom. facit e.

Voluntate de sent. ex. §. si quis verò. ubi Patet non incidere in canonem hos, qui percutiuntur percutiunt, unde à contrario sententia colligendū incidere eos, qui gratia & cum excessu, quia ut ibi Glossa dicitur, qui de uno negat, concedit alterum.

Idem cap. universitatis eod. Idemq; per propositionem dico, si excessus commissus non solum quoad intensionem, vel qualitatem pœne illatæ, sed item, si quoad modum, ut si Prælatus in carcere ponitur Religiosum, qui non meruit, vel si eam mentu pugnibus vel baculo ad illū

trudit non renitentem, si aliam inffigit, caele percussit, librum vel quid aliud ad caput projicit, in his omnibus & similibus, ego puto eum incidere in canonem, quia talia non possunt dici illata & facta ad correctionem, sed ex sola passione irreverentis, & infruniti animi atque ideosuadente diabolo, & pœnæ obnoxia, habent enim Religiosi in suis Regulis, aut in earum defectu in sacris canonibus, suas pœnitentias, & diversa pœnarū genera, quibus debent Prælati esse contenti. Et ne ex proprio ego loqui videar, placeat ad evidentiam meæ resolutionis diversorum Authorum dicta de hac eadē difficultate subtexere.

Gloss. in capit. cum Beatus. dis. quarantesima quinta. & capit. nullus Clericorum. 17. quest. 4. ait Prælatum vel Magistrum seu Patrem non incidere in canonem, si filium vel discipulum percutit moderatè. Unde ego infero incurere, si percutit immoderatè, quia aliàs frustra adhiberet Glossa illud adverbium modificativum. Quod valde clarè exprimit in capit. circumcelliones 23. quest. 5. Ibi enim assero, quod Prælatus vel Magister non incidunt in canonem, percutiendo discipulos Clericos sic ait: Dum tamen non nimis sevant in eos Unde infero incidere si sæviant, hoc est, si cū excessu puniant. Et in Capit. Universitatis de sent. excom. Ubi dicitur posse Monachū ab Abbate verberari causā disciplinæ, Glossa addit: Moderatè, ita quod non excedat debitā correctionem. Alias potest appellari ab ipso cap. irrefragabili de off. Ordin. Et puniri debet. cap. de priore. de appell. Et incidit in canonem, quia levis tantum, & moderata correctio permessa est cap. cum voluntate de sent. ex. Et in cap. si Clericos. de sent. excom. in 6. Iterum eadem Glossa. Si quis capiens Clericum de mandato

REGIA
CLARINA
T
INTEARIA
EGYPTAS
LLARUS
POLICE
II
B

- m. ndato Prælati, modum excedat, v. quia eum is non resistit, calce, vel pugno eum cedit, incurrit excommunicationem.
- 11 Aufser. in tract. de pot. sacul. in cler. reg. 8. fall. 2. Asserta Prælati & magistris potestate corrigendi sibi subditos, sic addit: Intelligas modo correctio sit moderata, aliàs secus, ut in c. Præbiterum, de homicid. Ubi declaratur irregularis qui puerum clericum corrigendo sic excesserat.
- 12 S. Ant. in sum. 3. p. tit. 9. cap. 8. licet nõ sit improbandum, ut Prælati carceri mancipent subditos, cognitis eorum excessibus, non tamen debent eos facile incarcerare, quia excommunicatus est, qui iniuste detinet Clericum. per c. nuper de sent. excom.
- 13 Angel. v. excommunicatio §. nu. 7. Verum Prælati, vel alius de ejus mandato detinens Clericum, sit excommunicatus? Resp. quòd non, nisi modum excedat, ut puta cum clericus quiete se capi & duci permittit, & capiens, calce, vel pugno impingit, ut dicit Io Andr. in c. si clericos, de sent. exc. in 6. Et rursus idem in seq. num. 8. Verum Prælati verberans clericum ex odio, non causâ correctionis sit excommunicatus? Resp. quòd sic. arg. c. cum voluntate, de sent. ex.
- 14 Zerola. in pra. v. tortura. Quòd, Prælati faciens torqueri clericum ultra modum & excedendo metam, est excommunicatus c. universitatis, de sent. ex. ubi Gloss. & Panor. mit.
- 15 Gordon. in theol. mor. to. 2. lib. 7. q. 13. cap. 3. §. 4. Quòd, percussio est licita docendo, seu facta iuste à legitimo Superiore Ecclesiastico, ad convenientem & moderatam instructionem, dummodo sit locus & personis Pena congrua, sive sit juridica, sive paterna, sive religiosa. Ac interiectis nonnullis: Restat videre, qualis debeat esse ista punitio, varia enim est, pro varietate castigantium. Et quidem debet semper esse moderata, excessus enim notabilis facit esse locum censura.
- Lud. Molin. tract. 3. de infl. com. in sum. Personæ quæ ex officio puniuntur, cuncti per personas Ecclesiasticas excedunt, ac statim percussus præcisè sumptus à relictis, quod nullam penam infligitur, culpa est lethalis excommunicatur.
- Concinunt Valent. 2. 2. d. 5. q. 7. Et Graph. 1. p. decis. lib. 2. c. 65. & lib. 11. & 2. p. lib. 3. c. 5. Ubi asserto, quòd vis percussio clerici, levisque excessus non inducit excom. aiunt secus quando gravitas excessus ascendit ad mortalem. Quia putatur ex odio, suadente diabolo factus, non zelo correctio. Ita etiam Zech. in repet. Christ. tract. cler. num. 2. Sylv. v. inquisitio. 2. nu. Paul. Lancell. & Jezus glossator. in m. lib. 4. tit. de sent. exc. Bonac. de præcept. cal. d. 6. circa 4. prop. 3. q. unic. Et in de censur. d. 2. q. 4. prop. 3. Chall. de Reg. tract. 2. c. 4. prop. 6.
- Quantum verò ad alias penas, incurrit Prælati excedens in correctione, id juris statuunt DD. quòd licet teneatur petere veniam, quando excessus est levis, ut dicitur in c. quando d. Secus tamen est, si sit gravis, ut ibi Gloss. Sylv. v. correctio. Angel. eod. alij constanter affirmantes, teneri riarum per l. quemadmodum. §. Mag. ff. ad. aquil. Unde Ulpian. in l. sed est dicit, posse agi contra illum lege. Et sic ex dispositione juris Prælati cedens in correctione ultra excom. contrahit, debet primo petere veniam secundum citatos DD. secundò satisfactionem secundum Sylv. v. Prælati. Terribiliter poni secundum Hostien. in sum. lib. 1. p. de excess. Prælati. Et quarti in exilio mitti, cum beatus d. 45. Quæ pena solentari in reclusionem.
- Quòd si ex excessu correctionis

& sic faciendi, manet etiam in statu dā-
nationis, ita Nav. in man. c. 12. n. 50.

Nec juvat, quod aliqui communiter 3
dicunt, se sic esse professos, & non ha-
buisset intentionem, se aliter obligandi,
tunc enim eorum Professio est nulla, ut si
quis profiteretur cum reservatione pensio-
nis, vel partis bonorum tractanda, & ex-
pendenda independenter à voluntate, &
licentia sui Superioris.

Ita Maior. in 4. d. 38. quest. 20. ubi dicit,
talem teneri de novo profiteri, & sic sup-
ponit ejus Professionem nullam. Ita etiā
Layman. in theol. mor. lib. 4. tract. 5. cap.
6. Ubi ait, hunc, qui talem Religionem
vovit, non solum non teneri, sed etiam
non posse illam ingredi, quin etiam post
Professionem posse ab ea egredi. Quod
Gordon. in theol. mor. lib. 6. q. 5. c. 34 pu-
tat probabile, licet dicat probabilius esse
contrarium, & tales Professiones adhuc
valere. Ratio mea est, quia licet verbo
tenus in eis promittantur essentialia, illa
tamen promissio resolvitur in eorundem
negationem, & sic non modò nihil pro-
mittitur sed etiam animus assumitur fa-
ciendi prorsus contrarium, sic enim dici-
tur in eiusmodi Professionibus, ego pro-
mitto obedientiam, paupertatem &c.
prout observatur in hoc Monasterio.
Quæ propositio in istam resolvitur. Ego
promitto, me neq; velle obedire, neque
paupertatem servare, sicut nullus est in
hoc Monasterio, qui obediat, vel pauper-
tatem servet, quod quàm sit ridiculum,
nemo non videt. Quis enim v.g. dicat,
hunc obligari ad ieiunandum, vel absti-
nendum, qui hoc votum fecerit, pro-
mitto jejunare, & abstinere in Quadra-
gesima, sicut jejunant, & abstinent Cal-
vinistæ, vel Lutherani illo sacro tem-
pore. Non nihil autem simile faciunt, qui
profitentur in Monasterijs de quibus lo-
quimur

pior fuit vel mortuus, vel mutilatus, seu
etiam deformatus, Prælati, qui sic cor-
repti, vel corrigi iussit, sit irregularis,
ut si qui non iratus. 17. quest. 1. Gloss. eod.
Hortel. v. homicidium. cas. nu. 21. Navar.
in man. cap. 27. nu. 220. & seq. Suar. & alij
estimantes, quod etiam Prælati non
succescent in sua correptione, non desi-
namen contrahere irregularitatem, si
ante sequitur deformatio, quod si etiam
equiva correptione, quantò fortius ex-
cessu & excedente.

D U B. XXXIV.

Magister vivens in Monasterio relaxa-
to sit tutus in conscientia?

Ad c. 25. sect. 3.

S U M M A R I U M.

Magister potest dici relaxatum duobus
modis.
1. Monasterio, in quo non servantur essentialia
voti rursus.
2. Monasterio, in quo servantur sola essentialia,
voti rursus.
3. Monasterio, in quo aliqua pars observantiarum
relaxata.

Dubius modis potest intelligi ali-
quod Monasterium esse relaxatum,
semper vel sic, ut nec essentialia in eo
servantur, vel sic ut servantur quidem
essentialia, sed ceteræ observan-
tiæ regulares sint penitus extinctæ. Et
quoniam quantum ad eum, qui vivit in Mo-
nasterio primo modo relaxato, non po-
tuit dici ullo modo tutus in conscientia,
quod hoc ipso, quod non servat essentia-
lia, violat vota & Professionem, & quia
votum & durat in voluntate sic vivendi,

REGIA
LARIUM
T
INTARIA
EGILAS
LLARIS
TOLICE
III